

YTTRANDEDatum
2022-01-19Ert datum
2021-08-30Er referens
Ju2021/03004

Justitiedepartementet, BIRS

Gemensam plattform för JIT-samarbete

Tullverkets ställningstagande

Tullverket har i juli 2021 förmedlat ett första svar till departementet i förhållande till förslaget om en gemensam EU-plattform för samarbetet gemensamma utredningsgrupper, s.k. JIT:ar (Joint Investigation Teams).

Vid det tillfället angavs att myndigheten anser det viktigaste vara att inom ramen för en gemensam utredningsgrupp kunna kommunicera säkert och snabbt med berörda medlemsstater med möjlighet att överföra information och bevisning. Att utveckla ett brottsutredningssystem för dessa utredningsgrupper som ska innehålla och lagra all utredningsinformation med hänsyn tagen till alla medlemsstaters nationella regelverk liksom rättsakter på EU-nivå skulle innebära ett komplicerat och omfattande utvecklingsarbete inklusive juridiska analyser för att säkerställa rättssäker hantering av personuppgifter, partsinsyn, sekretess-, gallrings- och arkiveringsregler m.m. Dessutom skulle anpassningar och eventuella integrationer med medlemsstaternas nationella ärendehanteringssystem behöva göras för att undvika dubbelregistrering av uppgifter vilket även det skulle innebära ett omfattande arbete.

Mot den bakgrunden ansåg Tullverket att fokus i stället bör ligga på att skapa en plattform för säker kommunikation och överföring av olika filer. Det behöver även vara möjligt att i varje enskild tillskapad utredningsgrupp kunna bedöma dels om plattformen ska användas över huvud taget men också vilka delar av den som i så fall är aktuella att använda.

Det förslag som nu presenteras synes ha den ambitionsnivån men det finns skäl att lyfta fram några specifika synpunkter inför kommande förhandlingar.

Man måste ta i beaktande att plattformen kommer att skapa merarbete för utredare m.fl. vilket innebär att berörda myndigheter kommer att behöva tillsätta stödresurser för att hantera de ökade administrativa åtgärder som kommer att behövas i och med att plattformen tas i drift.

Plattformen måste kunna användas avseende samtliga hemliga tvångsmedel.

Vidare är det mycket viktigt att utredare som är medlemmar i en gemensam utredningsgrupp ges möjlighet att säkert och enkelt kommunicera och dela material i sina mobiltelefoner genom en applikation. Tullverket vill dock poängtera att denna app av säkerhetsskäl bör vara begränsad till att dela sådant material som bara är absolut

nödvändigt i en operativ fas, till exempel bilder och filmer. Övrigt förundersökningsmaterial bör ej vara möjligt att dela via appen.

Det finns risker med att känsligt material sparas på plattformen. Det skulle kunna uppstå oönskad exponering av material om det tillåts ligga på plattformen så länge som de antal veckor som föreslås i förslaget dvs. fyra veckor. Nedladdning borde kunna ske mycket snabbare än så. Tullverket ser en fara i att temporär lagring av information på plattformen riskerar orsaka att det skapas en gemensam akt. Detta skulle då kunna leda till att det ges partsinsyns rätt till dokument som man som användare av plattformen inte behöver eller vill ta del av.

SIENA innehåller två olika system, ett för underrättelseinformation och ett för information och bevisning i förundersökning. Det är mycket angeläget att upprätthålla denna gränsdragning, vilket underlättas genom att systemen hålls separata. Tullverket inser att frågan kompliceras av att gränsdragningen mellan vad som är att betrakta som underrättelseinformation och förundersökningsmaterial bedöms på olika sätt i de olika ländernas rättssystem.

I artiklarna 13 och 14 ges funktionen "JIT Space Administrator" bl.a. behörighet att bjuda in vissa andra till plattformen. Det måste vara JIT-ledarna som gemensamt beslutar om vilka som ska bjudas in till att använda plattformen, även om detta sedan i praktiken tekniskt utförs av administratören.

"JIT Space Administrator" föreslås ha funktionen att granska information/handlingar som inkommer från tredje land innan den/de kan delas på plattformen (artiklarna 14 och 19). Detta skulle göra att information/bevisning från tredje land kommer att bli tillgänglig för personer som inte arbetar i utredningen och därför varken ska ha tillgång till denna typ av information och inte heller är i en position att bedöma om den är relevant för utredningen. Vidare kommer informationen sannolikt att vara upprättad på avsändarlandets språk, varför den sannolikt behöver översättas innan dess relevans kan bedömas.

Det förslås att JIT-plattformen endast ska få användas förutsatt att ett EU-instrument ligger till grund för JIT-samarbetet. Tullverket ställer sig frågan om detta innebär att plattformen inte kommer kunna användas om vissa länder är med i en JIT såsom exempelvis Storbritannien?

Sammanfattningsvis ställer sig Tullverket försiktigt positiv till förslaget. Det finns en viss oro för att en plattform kan skapa mer administrativ börda för de inblandade än ett reellt mervärde. Det som noterats i dagens samarbete och i dialog med andra berörda myndigheter är att det inte alltid inom ramen för gemensamma utredningsgrupper gått att kommunicera säkert elektroniskt samt att det varit svårt att överföra stora filer. Det innebär att det är viktigt att man i förhandlingarna ser till att skapa en plattform som är till för praktikerna och att det i så fall finns ett mervärde i förhållande till dagens system. Om de problem som lyfts ovan tas omhand tror ändå Tullverket att plattformen kan vara till gagn för samarbetet.

Ärendets handläggning

I detta ärende har generaltulldirektören Charlotte Svensson beslutat. Föredragande har varit enhetschefen Cecilia Riddselius. I den slutliga handläggningen har även överdirektören Fredrik Holmberg och rättschefen Karin Erlingsson deltagit.

TULLVERKET

Charlotte Svensson

Kopia till:

Finansdepartementet, S3

Tullverket

Verksledningsstaben

Kommunikationsavdelningen

Tullkriminalavdelningen

Underrättelseavdelningen

It-avdelningen